

Gäller för: Kirurg- och öronklinik

Innehållsansvar: Linda Lennström, (linle5), Överläkare

Granskad av: Linda Lennström, (linle5), Överläkare

Godkänd av: Eija Hägg, (eijha2), Verksamhetschef

Giltig från: 2025-10-14

Giltig till: 2027-10-14

Prostatacancer och misstänkt medullapåverkan

Sammanfattning

Vård av patient med prostatacancer och misstänkt medullapåverkan (påverkan av nerver i spinalkanalen). Rutinen beskriver provtagning/undersökning, behandling samt omvårdnadsrutiner.

Förutsättningar

Patient som söker för någon eller några av följande symtom;

- Smärtor, ofta kraftiga ryggsmärtor av utstrålande karaktär
- Svaghet eller förlamning i nedre extremiteterna
- Känselbortfall eller förändrade känselupplevelser
- Stickningar
- Balanssvårigheter
- Kuddkänsla under fötterna, förändrad gångförmåga

Vårdtid

Vårdtiden är varierande beroende av behandlingsval.

Genomförande

Provtagning/undersökning

- Ställningstagande till akut MR, dvs beställ akut MR om anamnes och status talar för akut medullapåverkan.
- Om MR bekräftar medullapåverkan och patienten är i skick att kunna genomgå ryggkirurgi kontaktas ryggbakjour på Sahlgrenska. Läkaren på SÄS ska ha goda kunskaper om

patientens allmäntillstånd, prognos beträffande cancersjukdomen och övriga sjukdomar och aktuellt neurologiskt status.

- Om patienten inte är aktuell för operation skickas remiss för akut strålbehandling och onkologjour på SÄS kontaktas telefonledes.
- Insättning av högdos kortison.
- Insättning av magsäcksskyddande behandling p.g.a. kortisonbehandling.
- Remiss till ortoped för ställningstagande till: behov av korsett och i så fall sort-mjuk eller hård, mobiliseringsgrad-sängläge, sittande, gradtal vid sittande/sängläge, hur lång behandlingstid med korsett och hur länge begränsningar i mobiliseringsgrad.

Andning/cirkulation

- Behandling med högdos kortison som följer uttrappningsschema enligt FASS.
- Ställningstagande till träning med BA-tub p.g.a. nedsatt andningsförmåga och sängläge.
- Behandling med Fragmin injektioner p.g.a. nedsatt mobilisering.

Aktivitet

- Sjukgymnastikkontakt för hjälp med mobilisering, trombosprofylax, andningsträning mm.
- Vid laminectomi, brösttrygg bör patienten inte utföra rörelser eller arbeta med armarna i horisontalplanet (axelhöjd).
- Arbetsterapeutkontakt för utprovning av hjälpmedel, samordning inför ev. vårdplanering och bostadsanpassning.

Nutrition

- Kontroll av blodsocker (p-glucose) p.g.a. högdos kortison.

- Behandling med insulin vb enligt akut PM diabeteshandboken.
- Hjälp med vätske- och matintag vid nedsatt motorik/koordination i armar och händer.

Elimination

- Kontroll av resurin p.g.a. möjlig påverkan av sfinkterfunktion. KAD sätts vid resurin alternativt RIK.
- Kontroll av tarmfunktion p.g.a. möjlig påverkan av sfinkterfunktion.
Ev. behov av ordination på laxermedel.

Hud/vävnad

- Observation av hud p.g.a. möjlig nedsatt känsel- och motorisk förmåga.
- Decubitus profylax i form av kilkuddar, specialmadrass, glidlakan, avlastning för hälar samt vändningar om detta behövs.
- Bedömning av hudkostymen utförs för att minska risken att utveckla decubitus (trycksår) i Melior RBT.

Smärta/sinnesintryck

- Kartläggning av smärtupplevelse.
- Insättning av smärtlindring och utvärdering av effekt.
- Optimalt smärtlindrade inför ev. strålbehandling.

Sömn

- Nedsatt aktivitet och motorik dagtid kan ge försämrad sömn.
- Vid behov behandling med sömnmedel.

Kunskap/utveckling

- Behov av läkarsamtal p.g.a. behov av förståelse för sjukdomens utveckling och dess påverkan på grundläggande funktioner som motorik, känsel och eliminering.

Psykosocialt

- Tidig kontakt med kommunen genom avisering i SAMSA p.g.a. förändrad livssituation.
- Ofta behov av vårdplanering.
- Ofta behov av bostadsanpassning.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Kirurg- och öronklinik

Innehållsansvar: Linda Lennström, (linle5), Överläkare

Granskad av: Linda Lennström, (linle5), Överläkare

Godkänd av: Eija Hägg, (eijha2), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9004-593667208-183

Version: 6.0

Giltig från: 2025-10-14

Giltig till: 2027-10-14